

Hul eik i Grøntveien 14 i Vestby

Stefan Olberg

BioFokus-notat 2015-52

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Brødrene Thomassen Prosjekt AS kartlagt en forekomst av den utvalgte naturtypen hule eiker i Grøntveien 14 i Vestby kommune, som følge av en planlagt utbygging i området. Eiketreet er kartlagt som en lokalt viktig (C-verdi) naturtypelokalitet. Lokaliteten blir ikke ødelagt av den planlagte utbyggingen så fremt foreslåtte tiltak i bygningsfasen etterfølges. Det gis også råd om tiltak og skjøtsel av lokaliteten for at verdiene knyttet til treet skal ivaretas på best mulig måte for fremtiden. Ingen rødlistearter eller andre naturverdier er påvist innenfor planområdet.

Nøkkelord

Hule eiker
Utvalgt naturtype
Vestby
Naturverdier
Rødlistearter
Skjøtsel

Omslag

Eik i Grøntveien 14
Foto: Stefan Olberg

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-479-5

BioFokus-notat 2015-52

Tittel

Hul eik i Grøntveien 14 i Vestby

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

29. desember 2015

Antall sider

8 sider

Refereres som

Olberg, S. 2015. Hul eik i Grøntveien 14 i Vestby. BioFokus-notat 2015-52. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Brødrene Thomassen Prosjekt AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

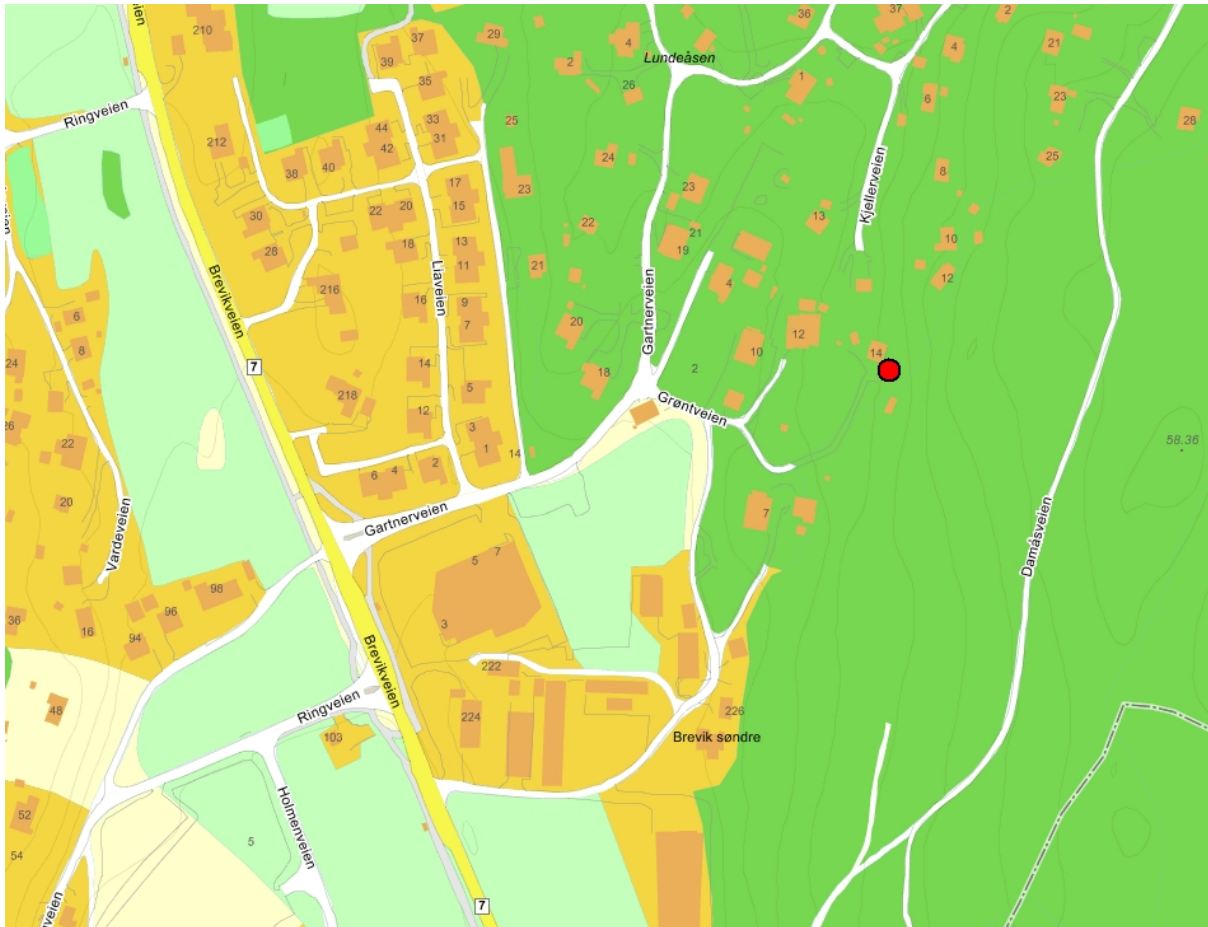
BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus, ved Stefan Olberg, har på oppdrag for Brødrene Thomassen Prosjekt AS vurdert naturverdier og kartlagt skjøtselbehov og potensielle trusler mot et eiketre i Grøntveien 14 i Vestby i forbindelse med en planlagt boligbygging i området (fig. 1 og 2). Eiketreet er registrert som den utvalgte naturtypen *hule eiker* på naturbase (Miljødirektoratet 2015) og er gitt en lokal verdi (C-verdi). Målet med undersøkelsen var å fastsette naturverdiene knyttet til treet, vurdere hvilke tiltak som kan og ikke kan utføres i området rundt eiketreet, samt foreslå skjøtselstiltak for å sikre at treet og dets tilknyttede mangfold ivaretas.

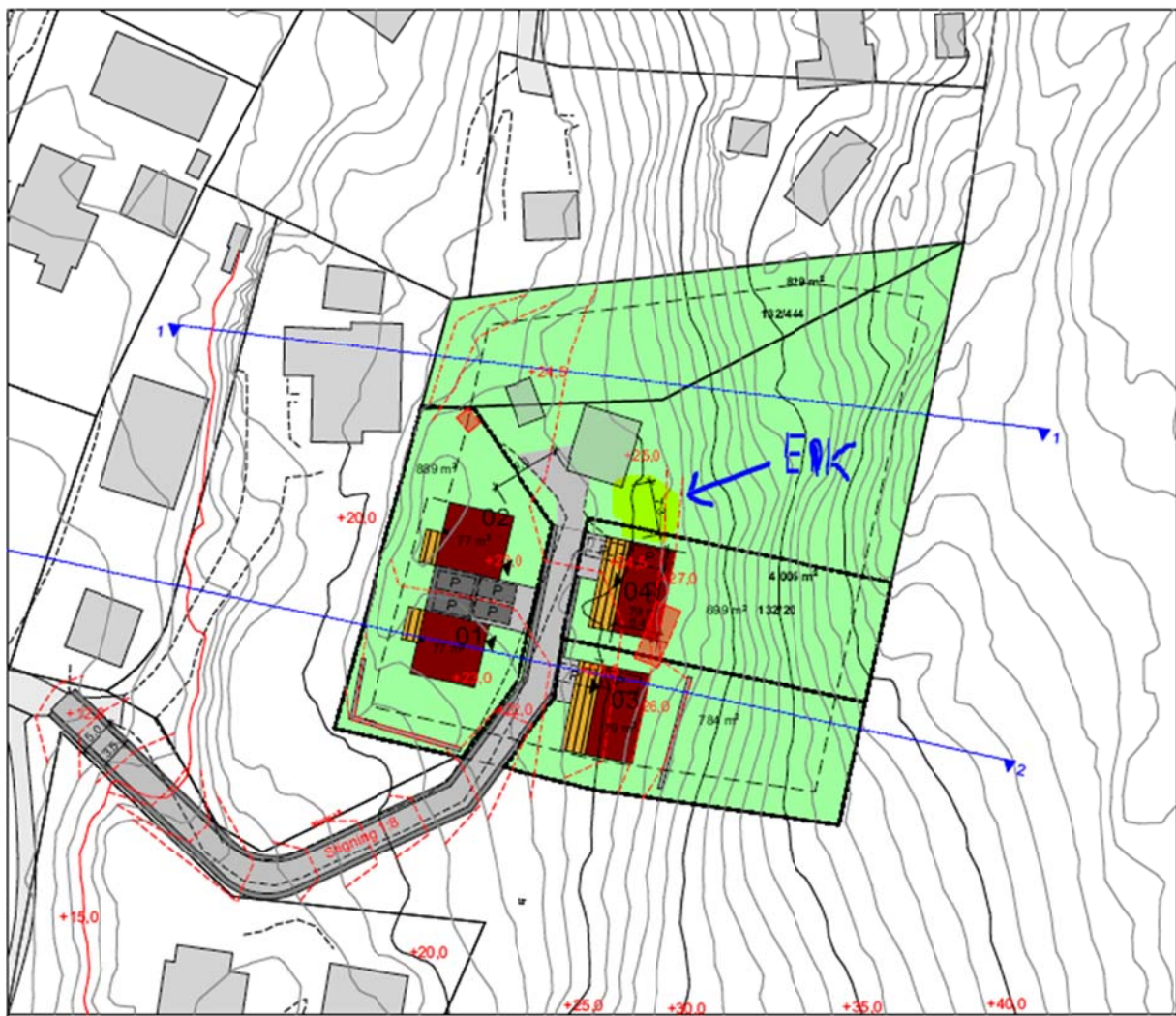
Figur 1: Kart over søndre del av Brevik i Vestby med plassering av undersøkt eiketre (rød prikk).

Metode

Kartlegging av naturtypelokaliteter følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne, og da spesielt kapitlene 2-6, for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting. For kartlegging av gamle trær og hule eiker spesielt, følger metoden et eget oppdatert metodenotat "Registrering av eik og andre store trær", utgitt av Direktoratet for naturforvaltning (2011). Den utvalgte naturtypen *hule eiker* (Direktoratet for naturforvaltning 2012) er definert som «eiketrær med en omkrets på minst 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og har en omkrets på minst 95 cm. Omkrets måles 1,3 m over bakken. Synlig

hule defineres til å være eiketrær med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm. Unntatt er hule eiker i produktiv skog» (Lovdata 2015).

Undersøkelsen ble utført 9. desember 2015 av Stefan Olberg i BioFokus. Været var pent og det var snøfritt på bakken. Tidspunktet var ikke optimalt for en vurdering av naturverdier, men registrering av gamle trær med en vurdering av naturmangfoldet knyttet til treet, er fullt mulig så lenge det er bært. Naturbase (Miljødirektoratet 2015)) og Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2015) ble konsultert for informasjon om tidligere registrerte naturtyper og eventuelle funn av rødlistearter i området.

Figur 2: Planskisse med fire planlagte hus (brunt) og omtrentlig plassering av eiketreet (lys grønt). Kart tilsendt fra oppdragsgiver.

Figur 3: En eik i Grøntveien 14 som omfattes av utvalgt naturtype hule eiker. Foto: Stefan Olberg.

Påviste naturverdier

Det undersøkte eiketreet (fig. 3) målte ca. 220 cm i omkrets i brysthøyde. Treet står på tydelig kulturpreget mark, og oppfyller dermed kravet til utvalgt naturtype *hule eiker* etter naturmangfoldloven. Ingen andre naturtypelokaliteter ble observert innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet (fig. 2) og ingen rødlistearter er registrert i nærområdet. En beskrivelse av naturtypelokaliteten slik den vil fremstå i naturbase er gjengitt nedenfor.

222 Grøntveien 14

Store gamle trær – Eik Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble først kartlagt i 2012 av Stein Andersen i Naturas Naturformidling i forbindelse med kartlegging av naturtypen grov og hul eik i Vestby kommune. Lokaliteten ble revidert av Stefan Olberg i BioFokus 9. desember 2015 i forbindelse med boligbygging i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom hage og glissen skog tett ved bebyggelsen i Grøntveien 14, beliggende sør for Brevik i Vestby kommune.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av et eiketre kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik (D1207). Treet oppfyller også kriteriene til den utvalgte naturtypen Hule eiker (U03).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er påvist i tilknytning til treet. Treet har et noe svakt potensial for forekomst av enkelte rødlistearter knyttet til dødved og sprekkebark.

Bruk tilstand og påvirkning: En eik med en omkrets på 220 cm står på grunnlendt mark i overgangen mellom kunstmark (hage), glissen skog og nakent berg. Treet står greit soleksponert plassert, men et skogkledd høydedrag i øst og noen trær 50 meter sør for treet, gir noe skygge. Treet bør fristilles noe bedre, da et par grantrær vokser opp i kronen i øst og i

nord. Kronen er middels vid og ikke spesielt høy, har en del beskjæringer og noen døde grener. Stammen har ingen større skader, men noe dødved i gamle beskjæringer kan ha noe begynnende råte. Ingen hullåpninger ble observert og det var ingen synlige tegn på at treet var hult. Stammen har en del lav og mose, og har begynnende sprekkebark (opp mot 2 cm dype sprekker). Treet vurderes som vitalt. En huske er festet i en gren.

Fremmede arter: Noen hagebusker finnes i nærheten, men disse har ingen negativ innvirkning på lokaliteten.

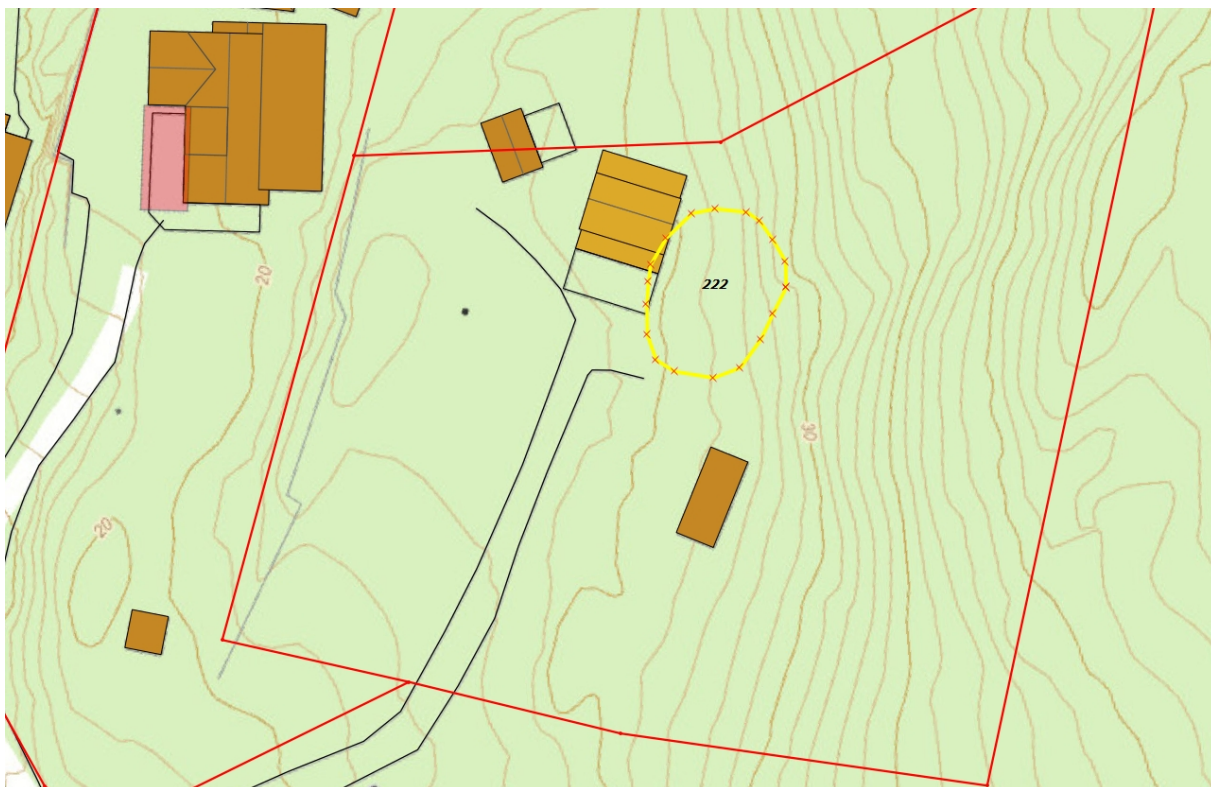
Del av helhetlig landskap: Det er en god del lokaliteter i nærområdet som inneholder den utvalgte naturtypen hule eiker.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) på grunn av forekomsten av en gammel eik med noe begrenset størrelse, uten synlig hulhet og fravær av grov sprekkebark, men med noe dødved i kronen og i restene etter avkuttete grener. C-verdien anses som sterk.

Skjøtsel og hensyn: Treet må ikke beskjæres unødvendig og døde grener bør få bli værende på treet lengst mulig. Eventuelt nedfall av grener må få lov til å bli liggende på lokaliteten eller flyttes til egnet eksponert lokalitet i nærheten. Gravearbeider under treet må ikke forekomme, da det kan skade røttene. En gran nord for treet og to tettstilte graner øst for treet bør fjernes for å gi treet noe mer lys. Løvoppslag under kronen bør holdes i sjakk, slik som i dag.

Figur 4: Avgrensningen av naturtypelokalitet nr. 222 i Grøntveien 14.

Figur 5: Kart med avgrensning av lokalitet nr. 222 i Grøntveien 14.

Råd om skjøtsel og andre tiltak rundt eiketreet

Utbyggingen med plassering av bebyggelse som fremstilt i figur 2 kan foretas uten at dette vil få nevneverdige negative effekter på den kartlagte naturtypelokaliteten. Dette forutsetter at det i byggeperioden tas hensyn til eiketreet. Det forutsetter også at de nye beboerne (spesielt i hus nr 4) tar nødvendige hensyn til eiketreet og blir informert om de forpliktelser som følger med å ha en utvalgt naturtype på eiendommen. De største farene knyttet til arealendringer i nærheten av gamle eiketrær er at det kan føre til endringer i vanntilførselen, gi skader på røtter gjennom gravearbeider eller gi trykkendringer på massene over rotsonen. Andre relevante problemer er at det tilføres masser under trekronen, at utbyggingen fører til plutselige endringer i sol-/skyggeforhold som følge av hogst av nærliggende trær eller oppføring av bygg tett ved treet, eller at det fører til direkte fysiske skader på treet.

Ved utbyggingen i Grøntveien 14 skal det ikke graves i terrenget ovenfor treet (nord og øst for treet). Dermed vil ikke treets vanntilførsel endres av utbyggingen. Men det er også viktig at vannet ikke dreneres vekk fra treets rotsonen. Dette bør kunne unngås ved å ikke grave innenfor naturtypelokaliteten (fig. 4 og 5). For å hindre direkte skader på røttene må det ikke graves eller legges på nye masser innenfor eiketrees rotsonen. Rotsonen tilsvarer normalt sett omfanget av kronen (dryppsonen), men kan strekke seg noe lengre ut enn det. Naturtypelokaliteten er avgrenset med tanke på dette (fig. 4 og 5).

Ett grantre stående nord for treet og to tettstilte graner øst for treet bør fjernes for å gi eiketreteet noe mer lys. Dette vil kompensere noe for oppføringen av et hus rett sør for treet (bygg nr 4 i fig. 2), som vil føre til at eiketreets nedre del blir stående mer skyggefullt enn hva tilfellet er i dag. Dette vil neppe svekke treet vesentlig. Hvis det vurderes at treet kan få mekaniske skader under byggeprosessen, kan nedre del av stammen dekkes til under byggeperioden. Ettersom det ene planlagte huset (nr 4) blir liggende svært nær naturtype-lokaliteten, så må de ovenfor nevnte hensynene under byggeprosessen overholdes.

Et annet potensielt problem med en utbygging i Grøntveien 14 vil være inngrep som foretas etter at utbyggingen er ferdig. Dette inkluderer unødige beskjæringer og fjerning av døde grener på treet, ulike landskapsendringer innenfor naturtypelokaliteten og i verste fall felling av treet. Det ansees at faren for slike uønskede tiltak vil øke noe med en fortettet bebyggelse i området. Treet vil bli mer og mer verdifullt de neste hundre årene, men treets utvikling avhenger i stor grad av hvilke fremtidige tiltak de nærmeste beboerne foretar innenfor naturtypelokaliteten. Det er derfor viktig at beboerne i området blir gjort oppmerksom på treets biologiske verdi og hvilke hensyn og tiltak som bør gjennomføres av beboerne så lenge eiketreteet eksisterer.

Deler av trekronen (og dermed naturtypelokaliteten) går over terrassen og taket på hytta som i dag står i Grøntveien 14. Denne hytta skal i følge utbygger bli stående. Hvis det er ønskelig kan grener som går over taket på bygget beskjæres noe for å unngå nedfall på taket, men det må ikke beskjæres mer enn nødvendig.

For å synliggjøre treets kvaliteter som en utvalgt naturtype for utbyggere og senere eiere av boligene, kan det vurderes å regulere en henssynssone rundt treet, med et omfang tilsvarende lokalitetsavgrensningen. Følges de ovenfor nevnte tiltak og råd, er det svært lite som tyder på at treet vil få et forkortet livsløp eller miste sitt potensial for et økt fremtidig mangfold som følge av en gjennomføring av den planlagte utbyggingen.

Referanser

Artsdatabanken & GBIF Norge 2015. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Direktoratet for naturforvaltning 2012. Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker. DN-rapport 1-2012.

Lovdata 2015. Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512?q=hule%20eiker>

Miljødirektoratet 2015. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>